

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
23889559

Datum 24 maart 2020
Betreft Gewijzigde aanpak eindexamen

In de brief van 17 maart hebben wij aangekondigd dat alle scholen de ruimte krijgen om de schoolexamens te laten doorgaan voor alle eindexamenkandidaten. Inmiddels zijn er, zoals aangekondigd in een persconferentie op 23 maart, aanvullende maatregelen genomen door het kabinet om het coronavirus onder controle te krijgen. Daarmee is de roep om helderheid voor scholen sterker geworden. Doel van deze brief is deze helderheid te geven. Deze brief is de afgelopen dagen tot stand gekomen in consultatie met CvTE, Inspectie, VO-raad, CNV Onderwijs, AOb, FvOv, LAKS, Ouders en Onderwijs, NRTO, PO Raad, MBO Raad, VH en VSNU. Op basis daarvan hebben wij tot de volgende maatregelen besloten.

- Het centraal examen komt dit schooljaar te vervallen.
- Leerlingen kunnen op basis van de resultaten van hun schoolexamens het diploma behalen.
- Scholen krijgen langer de tijd om het schoolexamen goed en veilig te organiseren en af te sluiten.
- Scholen wordt opgeroepen in lijn met de nieuwe maatregelen de schoolexamens zo veel mogelijk op afstand te doen. Waar nodig hebben scholen de ruimte om hun Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) aan te passen om dit te realiseren.
- In overleg met het vervolgonderwijs wordt gekeken hoe de studenten die dit jaar instromen, binnen de huidige omstandigheden, zo goed mogelijk kunnen worden voorbereid op hun vervolgopleiding.
- Er volgt zo spoedig mogelijk informatie over de nieuwe zak-slaagreling en de herkansingen.

Veel scholen zetten zich momenteel volop in om onderwijs op afstand te creëren om zo leerlingen de kans te geven hun schoolexamens voor te bereiden en af te ronden. Dat waarderen wij zeer. Onder de huidige omstandigheden is dit immers geen makkelijke opgave.

Centraal examen gaat dit schooljaar niet door

In overleg met de belanghebbende partijen hebben we besloten dat het centraal examen dit schooljaar niet doorgaat en leerlingen dit jaar een diploma kunnen

behalen op basis van de resultaten voor het schoolexamen. Alle centrale examens komen te vervallen. Dit geldt ook voor de centraal schriftelijk en praktische examens (cspe's) in het vmbo, evenals de centrale digitale flexibele examens in vmbo-bb en -kb. Deze beslissing hebben we niet lichtvaardig genomen, aangezien het centraal examen bijdraagt aan de objectieve waarde van het diploma. Maar we zijn er van overtuigd dat we met deze maatregelen op een zo goed mogelijke manier de waarde van het diploma kunnen borgen, gezien de huidige omstandigheden. Wij realiseren ons dat de impact van dit besluit zeer omvangrijk is.

Alle leerlingen een kans op een diploma

De reden van dit besluit is dat er in de huidige situatie onvoldoende geborgd kan worden dat leerlingen op een goede manier worden voorbereid op het centraal examen. Daarnaast is er een grote mate van onzekerheid over het verdere verloop van de corona epidemie en het daarbij behorende maatregelenpakket. We willen alle leerlingen de kans bieden om een diploma te behalen en daarmee zonder vertraging door te stromen naar het vervolgonderwijs.

Schoolexamens

De schoolexamenresultaten vormen dit schooljaar de basis voor het behalen van het diploma. Om die reden vragen wij alle scholen om in de komende periode het schoolexamen conform het vastgestelde pta af te ronden. Scholen hebben de vrijheid om op een voor hen zo passend mogelijke manier te examineren. Dit kan zowel op afstand, zoals via (beeld)bellen, als fysiek op school: de maatregelen die het kabinet gisteren heeft afgekondigd perken de ruimte voor de vitale sectoren waaronder het onderwijs om binnen de richtlijnen van het RIVM de noodzakelijke activiteiten te verrichten niet in. De oproep is om de schoolexamens zoveel mogelijk op afstand plaats te laten vinden. Scholen kunnen deze afweging in overleg met hun personeel, leerlingen en ouders, en met begrip voor ieders situatie, maken. Dit geeft ook de ruimte om de schoolexamens naar achteren te verplaatsen. Rond 6 april verschijnen de uitkomsten van het onderzoek naar de verspreiding van het coronavirus onder jongeren in Noord-Brabant. Tot die tijd gelden de richtlijnen van het RIVM zoals die eerder gecommuniceerd zijn. Wij hebben begrip voor ouders, leerlingen en scholen die dit lastig vinden en benadrukken daarom dat er door dit besluit op dit moment geen noodzaak bestaat tot het direct afnemen van de schoolexamens. Scholen krijgen de ruimte om toe te werken naar een beeld van de leerling, op basis van wat er nu ligt of aanvullend met wat zij op afstand of fysiek op school willen organiseren.

Scholen hebben tot begin juni de ruimte om de schoolexamens af te ronden en daarmee te voldoen aan hun PTA, en in de periode daarna de herkansingen. Wij begrijpen echter dat in de huidige situatie het voor sommige scholen niet mogelijk is om alle schoolexamens af te nemen voor begin juni. Zoals eerder aangekondigd mag in die gevallen het PTA aangepast worden. Dit gebeurt met instemming van de MR en er wordt melding van gemaakt bij de inspectie. De diplomabeslissing zal in deze gevallen worden genomen op basis van de tot dan toe afgesloten schoolexamens. De verplichte eindtermen moeten wel afgedekt zijn.

Vavo, Staatsexamen vo en het Caribisch deel van het Koninkrijk

Al het bovenstaande geldt ook voor examenkandidaten van het voortgezet volwassenenonderwijs (vavo). Voor kandidaten die deelnemen aan het Staatsexamen, zoals leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs, gaan de

college-examens, die half juni starten, vooralsnog door. Staatsexamenkandidaten worden gediplomeerd op basis van de resultaten van het college-examen. Dit besluit heeft ook gevolgen voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. Gelet op het feit dat- op Sint Eustatius na- de scholen daar ook gesloten zijn, speelt onderhavig vraagstuk daar ook. Met de scholen in Caribisch Nederland wordt overlegd hoe zij aan het hiervoor aangegeven beleid uitvoering kunnen geven. Over de inzet van de Nederlandse centrale examens in Curaçao, Aruba en Sint Maarten vindt verdere afstemming plaats met de ministers van onderwijs van deze landen aangezien zij voor de afsluiting van hun voortgezet onderwijs gebruik maken van een gedeelte van deze examens.

Verdere uitwerking maatregel

In de komende periode wordt er verder uitwerking gegeven aan deze maatregel en zullen alle (praktische) consequenties in samenwerking met alle belanghebbende partijen verder worden uitgewerkt. Dit betreft onder andere de deadline voor het aanleveren van de schoolexamenresultaten en de daaropvolgende diplomabeslissing, de invulling van de slaag-zakbeslissing en hoe de mogelijkheid op een herkansing wordt vormgegeven. Er wordt ook uitgezocht of er een beroepsmogelijkheid kan worden ingericht voor leerlingen die het niet eens zijn met de beslissing van de school. Scholen en leerlingen worden over de uitwerking van bovenstaande zo snel mogelijk geïnformeerd.

Doorstroom vervolgonderwijs

Tevens wordt onderzocht hoe de overgang van het voortgezet onderwijs naar het vervolgonderwijs voor de leerlingen die dit jaar hun diploma ontvangen zo goed mogelijk kan worden vormgegeven. Voor het hbo en wo is de aanmelddatum verplaatst van 1 mei naar 1 juni om leerlingen en studenten meer ruimte te geven voor het kiezen van een studie. Vervolgens kunnen zij deelnemen aan de matchingsactiviteiten die worden georganiseerd door het hoger onderwijs en aan programma's gericht op het voorbereiden van de aankomende student op het studeren in het hoger onderwijs. Bovenstaande geldt eveneens voor de doorstroom naar het middelbaar beroepsonderwijs, met de opmerking dat de aanmeldingsdeadline daar verplaatst is van 1 april naar 1 mei. Vmbo- en mbo-scholen werken samen aan een zo goed mogelijke overgang voor aankomende mbo-studenten (studiekeuze- en loopbaan activiteiten op het vmbo, studiekeuze-adviezen op het mbo etc.). Hierbij zal extra aandacht zijn voor het voorkomen van uitval van vmbo-leerlingen in de zomerperiode.

Tot slot

We beseffen dat er veel wordt gevraagd van scholen en leerlingen. Hiermee bieden we ruimte aan scholen om het schoolexamen af te ronden en op basis hiervan leerlingen te diplomeren zodat zij kunnen starten aan hun vervolgopleiding. We blijven de situatie monitoren en blijven in overleg met alle partijen om zo nodig aanvullende maatregelen te nemen. Wij vertrouwen op de medewerking van scholen, leraren, ouders en leerlingen om in het belang van onze eindexamenkandidaten de afronding van de schoolexamens tot een goed einde te brengen.

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven